

«співчувають» палестинцям, не дають ідеям культурних марксистів пробратись в школи, заставляють організації, які отримують фінансування з-за кордону, звітуватися щодо джерел надходження (і приклад вони брали не з Росії, а з США, де в 1938 був прийнятий подібний закон, аби Німеччина і СРСР не мали можливість впливати на думки рядових американців). Адже ті організації, які називають себе «правозахисними» діють в інтересах тих, хто їх фінансує, а не в інтересах держави чи народу.

Ключовим фактором обороноздатності України є її людський потенціал. Без позитивної демографії не можливі як наші успіхи в економіці, так і перемога на війні. В Україні є велика проблема зі зменшенням населення. Ті, хто намагається впровадити в Україні так звану гендерну ідеологію нічого не пропонують стосовно того, як зупинити вимирання української нації. Навіть більше, вони ігнорують той факт, що їх діяльність може погіршити демографічну ситуацію.

Підводячи підсумок, хочу зазначити, що Україні необхідно звернути увагу на внутрішні загрози, такі як поширення пацифістських ідей, нав'язування толерантності і культурного марксизму, що може призвести до нашої поразки у війні, і одночасно зайнятись поширенням подібних ідей на території Росії. Ми повинні боротися за розум і серця студентів в ворожих університетах і не допускати деструктивні ідеї у середовище нашої молоді.

БОЙОВІ ПСИХОЛОГІЧНІ ВТРАТИ В ХОДІ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ

А.В. Федоров,

Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба

Досвід проведення Антитерористичної операції яскраво продемонстрував, що ефективність застосування військ визначається не тільки методами навчання і виховання особового складу, а, передусім, врахуванням психологічних факторів бойової діяльності, визначенням та прогнозуванням психологічних можливостей бійця виконувати завдання в екстремальних умовах, підтриманням його морально-психологічного стану безпосередньо в бою та забезпеченням своєчасного відновлення психіки після дії надінтенсивних стресових впливів.

За оцінками вітчизняних та іноземних вчених, психогенні втрати в сучасних війнах можуть складати до 30% і більше від кількості санітарних втрат, тому не враховувати їх реальність сьогодні вже не просто помилково, а й злочинно, тим більше, що психогенні втрати значно сильніше впливають на перебіг бойових дій, аніж фізичні.

Не випадково одним із важливих завдань всебічного оцінювання обстановки в інтересах морально-психологічного забезпечення якісної підготовки військ до ведення бойових дій є прогнозування кількості можливих

бойових психогенних втрат. Вчасно і правильно розраховані можливі масштаби і ступінь втрат боєздатності особового складу внаслідок дії негативних психогенних чинників дозволяють спрогнозувати обсяги і види необхідної психологічної допомоги, організувати ефективну систему надання психологічної допомоги психотравмованим військовослужбовцям та їх реабілітації

Психогенні втрати – це втрати в особовому складі від впливу всіх видів зброї противника, а також супутніх факторів ураження, що призводить до різноманітних психічних розладів (психічні травми). Важкі психологічні стани призводять до втрати боєздатності військовослужбовцями.

Як свідчать дослідження вітчизняних та іноземних вчених, бойові психічні розлади і травми серед особового складу у локальних війнах та збройних конфліктах ХХ – ХХІ століття були виявлені в арміях усіх держав-учасниць і спостерігалися з різною інтенсивністю у всіх родах військ.

В умовах тривалого емоційного напруження знижується фізіологічний рівень організму, що й обумовлює виникнення психічних травм і розладів. За статистикою Армії країн Північноатлантичного альянсу, бойові психогенні втрати в окремих локальних війнах та збройних конфліктах другої половини ХХ – початку ХХІ століття становили до 20 % від загальних. Причиною виникнення психічних травм та розладів на полі бою є невідповідність психологічних ресурсів особистості вимогам обстановки.

Досвід проведення антитерористичної операції на сході України показує, що серед особового складу частин (підрозділів) нервово-психічні розлади виникають, приміром, внаслідок тривалого перебування в одній позі, тиску лямок заплічного спорядження, впливу несприятливих факторів навколишнього середовища (переохолодження, перегрівання), зневоднювання організму, інфекційні захворювання тощо.

За підрахунками фахівців, у Другій світовій війні бойові психогенні травми склали близько 7% усіх санітарних втрат, у період арабо-ізраїльських війн (1973) їх кількість зросла до 25%. На підставі цього зарубіжні аналітики роблять висновок, що бойові психогенні втрати на сучасному театрі воєнних дій можуть скласти до 13% від загальної чисельності військ і до 30% від кількості усіх санітарних втрат. Бойові психогенні травми (нервово-психічні розлади) у три-чотири рази збільшують рівень психічних захворювань військовослужбовців і на 10–50% послаблюють боєздатність військ.

Загальними симптомами бойових психічних травм, викликаних нервово-психологічним напруженням, є переляк, прояви вікового регресу (дитячі реакції), безмістове буркотіння, тремтіння. Для гіперактивної форми характерні метушня у пошуках укриття, агресивність, істеричний крик або плач; крик із підвищеною активністю; дратівливість і злоба; агресивність. Для загальмованості характерні стан ступору, апатія, загальмованість рухів, непритомність.

У особового складу, який зазнав бойових психічних травм у більшості випадків спостерігаються труднощі з концентрацією уваги, сприйняттям

обстановки та своїх дій, відчуттям запахів, порушення логіки у діях, простежується тимчасова або повна втрата пам'яті, неможливість запам'ятовування інформації. Спостерігається підвищена чутливість до шумів, світла, послаблення вольових якостей; зорові та слухові галюцинації.

На тілесному рівні можлива часткова втрата і послаблення зору, слуху, розлади шлунку, підвищення темпу дихання, оніміння кінцівок, сильна напруженість м'язів; часте серцебиття; болі у ділянці серця та грудної клітки; болі в попереку, болі хірургічних шрамів, старих ран; неконтрольоване слиновиділення.

У кожної людини існує індивідуальний межа психічної напруги, після якого починають переважати захисні реакції: камуфляжу (спроби сховатися, замаскуватися), прагнення ухилитися від небезпеки, покинути загрозову обстановку, як би зменшитися в розмірах, зайнявши ембріональну позу.

Відчуваючи афективний страх, воїн або «ціпеніє», не може зрушити з місця, або біжить, нерідко в бік джерела небезпеки. Відомо, що «безстрашних» психічно нормальних людей не буває. Вся справа в миттєвостях часу, необхідного для подолання розгубленості, для раціонального прийняття рішення про доцільні дії. За оцінками американських експертів, близько 90% військовослужбовців відчують в бою страх.

Під час профілактики та при проведенні психологічної підготовки з особовим складом обов'язково потрібно враховувати, що поріг індивідуальної переносимості страху у кожної людини свій, і те, що багатьом здається безпечним (наприклад, одиничні звуки далеких розривів) іншим може послужити достатньою підставою для важкої депресії аж до повної втрати боєздатності. Крім того, необхідно мати на увазі, що психологічний стан кожного окремого військовослужбовця індивідуальний, а психологічні проблеми, пов'язані із впливом різних психічних факторів в ході ведення бойових дій мають здатність до незримого кумулятивного ефекту - можуть непомітно накопичуватися і проявлятися, в самих різких формах, в найнесподіваніший момент, причому у бійців вольових, здатних тривалий час придушити негативні реакції власної нервової системи це більш виражено .

Виходячи з цього, в роботі з кожним окремим військовослужбовцем необхідно орієнтуватися на його особисті психологічні реакції.

Сучасна психологія розрізняє суб'єктні (рівноправні, партнерські) і об'єктні (директивні, командні) способи взаємодії. В екстремальній обстановці, тим більше - якщо ми працюємо з людиною, у якого вже є ознаки стресу в стадії декомпенсації, застосовні тільки об'єктні (маніпулювання, домінування, примус) методи, намагатися умовляти його марно.

Як свідчить досвід проведення антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил на сході України, більшість психічних травм та нервово-психічних розладів виникають внаслідок виснаження психіки військовослужбовців, слабкості їх нервової системи, тому звичайний режим діяльності для них стає обтяжливим. Військовослужбовці стають дратівливими, нестриманими, конфліктними у взаєминах з товаришами і

колективом. У такій ситуації звичайна мова товаришів, тон віддання розпоряджень і наказів командирів здаються надто голосними, світло дуже яскравим, відзначаються слабкість стримувальних процесів, неможливість контролювати свої емоції тощо.

Отже, психогенні травми та розлади виникають на всіх стадіях бою, якщо сила впливу факторів бойової обстановки перевищує захисні можливості організму особистості, тому кожен командир та офіцер структур по роботі з особовим складом повинні знати і враховувати, що основою більшості психічних травм та розладів є хронічне нервово-психічне та фізичне перенавантаження особового складу.

Таким чином, аналіз впливу факторів сучасного бою на психіку і поведінку людей дозволяє зробити наступні висновки. Небезпечна обстановка неминуче викликає у воїнів психічне напруження (стресовий стан). Цей стан має суттєвий вплив на протікання психічних процесів (сприйняття, увага, пам'ять, мислення, волю, емоції) та ефективність бойової діяльності. Стрес може впливати на психіку як мобілізуюче (бойове збудження), так і гнітюче (дистрес). Характер цього впливу залежить від мотивації, індивідуальної психологічної стійкості, бойового досвіду воїнів. Отже, є реальні підстави для зміни сприйнятливості воїнів до дії бойових стрес-факторів в процесі психологічної підготовки і забезпечення їх високої активності в бою.

МЕТОДИКА ДОБУВАННЯ ЗНАТЬ ПРОЦЕСУ НАВЕДЕННЯ ШТУРМОВОЇ АВІАЦІЇ НА НАЗЕМНІ ЦІЛІ

А.В. Самокіш

Харківський національний університет Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба

При побудові нечітких продукційних моделей необхідно визначати функції приналежності відповідних вхідних величин. Відповідно для адекватної побудови необхідно добути знання від експертів. Звідси випливає, що вибір методу добування знань який буде максимально ефективно виконувати збір знань, забезпечить необхідну адекватну відповідність нечіткої продукційної моделі предметній області. В свою чергу це дозволить отримати кращі результати при формалізації знань в процесі побудови автоматизованих систем управління. У загальному випадку, знання Z , що заносяться до бази знань інтелектуальних систем,

можна представити в наступному вигляді (рис.1)